

Tussenjaar na vo: YouLab

apr 12, 2022 | Studeren na tussenjaar, Studiekeuze, tussenjaar Nederland

Wil jij een tussenjaar na het voortgezet onderwijs? Met alleen een vmbo-diploma val je nog onder de [leerplicht](#). Toch heb je ook [na vmbo mogelijkheden om te reizen, werken en een studiekeuze uit te stellen](#). Steeds meer mbo's bieden hiervoor een soort tussenjaar-traject aan. Het Graafschap College bijvoorbeeld. Die startte afgelopen schooljaar met [YouLab](#) in Winterswijk. Dat niet alleen voor jongeren met een vmbo-diploma is, maar ook voor jongeren met een havo/vwo diploma.

In dit artikel vertelt Evelien Rave over de ontwikkeling en opzet van YouLab. Zij is een van de drie begeleiders van de jongeren en gaf hiervoor in 2018 de eerste aanzet. Ze was toen docent pedagogisch werk en onderwijs.

Ook voor afhakers havo en vwo

"YouLab is niet alleen toegankelijk voor jongeren met een vmbo-diploma", vertelt Evelien. "Van de huidige 28 deelnemers hebben er vijf havo afgerond. Drie van hen volgen naast YouLab een vak op de vavo om hun vakkenpakket aan te vullen. Enkele andere deelnemers waren al gestart met een mbo-opleiding en daarmee gestopt. Bovendien is het niet alleen voor een tussenjaar na vmbo. Ook jongeren die in het 3^e of 4^e jaar zijn gestopt met havo of vwo zijn welkom. Een hele diverse groep dus, waarbij het niet draait om je niveau, maar om een jaar lang actief met jezelf en je toekomst aan de slag te gaan."

Startkwalificatie en niet schools

Deelnemers van YouLab worden ingeschreven bij de opleiding medewerker facilitaire dienstverlening (mbo niveau 2) van het Graafschap College. Ze vallen hiermee onder de normale regels omtrent lesgeld en studiefinanciering. Na afronding hebben ze hierdoor een [startkwalificatie](#) behaald.

De ruimte van YouLab is niet schools. Het is een grote, open ruimte, waar ook een bankstel en een tafeltennistafel staat. Evelien: "De deelnemers zijn nu twee weken niet hier. Omdat ze helemaal zelf mochten bepalen en bedenken hoe ze deze weken willen invullen. Dat mag gericht op onderzoek naar de studieberoepskeuze (meelopen bij bedrijven, opleidingen, interviews), maar ook op iets doen wat je altijd al wilde doen. Een jongen is bijvoorbeeld met een vriend met een metaaldetector op pad. Twee andere jongens uit de groep zijn naar Polen om daar een voormalig concentratiekamp te bezoeken. Daarnaast zijn er jongeren die meelopen bij verschillende bedrijven.

Tussenjaar en keuzes

Heel divers allemaal. Sommigen vinden zo'n vrije opdracht lastig. Het gaat in deze twee weken juist om: welke keuzes maak je als jij het voor het zeggen hebt? En jongeren die 'niks' gedaan hebben? Daar gaan we het gesprek mee aan. Niet om bestraffend te zeggen dat ze het anders hadden moeten doen, maar vanuit

nieuwsgierigheid naar het 'waarom'. En om hen bewust te maken van de keuzes die ze (niet) maken. Het gaat om het proces. Zij hebben de regie."

Andere weken hebben de jongeren een programma waarbij ze twee dagen in de week bezig zijn met persoonlijke ontwikkeling en oriëntatie op beroep. Daarnaast is er één schoolse dag voor lessen als rekenen, Nederlands en de onderdelen die horen bij medewerker facilitaire dienstverlening. De andere twee dagen per week zijn ze op pad voor stages op verschillende plekken.

Tussenjaar na vmbo: geen cijfers

Evelien: "Ze moesten eraan wennen dat wij geen cijfers geven. En dat ze geen straf krijgen als ze te laat komen, of een opdracht niet hebben gemaakt. Het gaat om hun proces, ook als ze iets niet doen. Dat is echter voor mij niet altijd makkelijk. Soms frustreert het mij dat ze een tijd niet in beweging lijken te zijn. Maar daar zijn het pubers voor. En het zegt ook wat over mij en mijn verwachtingen. Ik leer om steeds weer terug te gaan naar de verbinding met de jongere. Hoe komt het dat je geen stappen zet? Wat houdt je wél bezig? En hoe kunnen we je vooruit helpen?"

Ontdekken wat bij je past

In 2018 volgde Evelien zelf een programma voor persoonlijke ontwikkeling. Ze vertelt: “Daar leerde ik oprichter van [Breekjaar](#) Anke van Donkersgoed kennen. “Waarom hebben wij in het onderwijs niet zoiets?”, vroeg ik me af? Een jaar waarin je een programma biedt waarin niet alles vastligt. Waarin je leert waarom je doet wat jij doet en waarom je soms dingen niet doet. Waarin je kunt ontdekken wat bij jou past. Wij zijn een groot mbo en hebben veel connecties met bedrijven om dat goed mogelijk te maken.”

Tussenjaar na vmbo: inspiratie

Vrij impulsief en een beetje brutaal heeft Evelien toen een mail gestuurd aan voorzitter van het bestuur van het Graafschap College, Mirjam Koster, met daarin een link naar een podcast van Anke over Breekjaar. “Ter inspiratie. Prima te luisteren tijdens het strijken. Volgens mij moeten wij hier iets mee doen”, schreef ik in die mail. Daarna was ik er niet meer mee bezig. Maar zonder dat ik dat wist, had Mirjam Koster ervoor gezorgd dat dit in het strategisch beleidsplan van de school kwam.”

Avontuur

Tot haar verrassing werd Evelien een half jaar later benaderd door opleidingsmanager Minke Hermes, die vertelde dat het College van Bestuur enthousiast was. Zij vroeg: "Wil jij samen met mij op avontuur om te kijken of we dit echt kunnen gaan vormgeven. En op welke manier?" Er werd een projectgroep gevormd en nu 3 jaar later is het jaarprogramma een feit. Hét voorbeeld hoe je soms iets gewoon moet doen als je een idee hebt. En dat je met de juiste mensen om je heen ver komt. Dat is ook wat ze de jongeren bij YouLab mee willen geven.

"Het programma van YouLab is opgezet met hulp van Breekjaar", vertelt Evelien. "Zij komen niet uit een schoolse setting en zijn experts in het werken aan persoonlijke ontwikkeling met jongeren. Nu is hier één dag per week een trainer van Breekjaar. Vanaf komend schooljaar doen we de begeleiding helemaal zelf, waarbij Breekjaar er op de achtergrond is en ondersteunt waar nodig. Zij leren ons anders naar jongeren te kijken. Voor ons als team is het ontwikkelen van YouLab ook een leertraject en zoektocht. We kijken bijvoorbeeld naar de vraag 'Hoeveel laat je aan de jongeren zelf over en hoeveel verplicht je ze?'"

Intake en kennismaking

"Deelnemers moeten in elk geval bereid zijn om bewust stil te staan bij hun eigen ontwikkeling. Daarom hebben we een uitgebreide intake en een kennismakingsmiddag. Dan kunnen ze de locatie zien en doen wij een stukje uit het programma, waardoor ze kunnen ervaren wat wij hier doen. Er is geen goede match met jongeren die wel willen oriënteren op mogelijkheden voor studie of werk, maar het niet over zichzelf willen hebben. Wij kijken naar '*power, purpose en pleasure*'. Daarom vragen we bij de start in september: 'Wat zou jij komend jaar willen ervaren en beleven?'"